

ORGELS IN GROOT-OOSTENDE : HET ORGEL IN DE SINT-JANSKERK

DIT instrument is afkomstig uit de kerk van de Grauwzusters Franciscanessen in de Nonnenstraat I te Roeselare. Daar plaatste Charles Anneessens uit Geraardsbergen in 1891 een orgel. In een klein notaboekje waarin de uitgaven voor de kerk werden aangetekend staat :

"1891 belles orgues Anneessens Grammont	4 650,-
placement, port, etc.	<u>180,-</u>
	4 830,-

Toen de kerk een nieuw orgel kreeg, voorzien met een elektrische motor voor de windvoorziening, kwam het orgel bij de firma Jules Anneessens uit Menen terecht. Dit gebeurde in 1933.

Toen de nieuwe Sint-Janskerk in datzelfde jaar in gebruik werd genomen werden de gezangen in den beginne op een harmonium begeleid. Het orgel dat in juni '33 bij Anneessens werd besteld zou slechts in het voorjaar 1934 klaar komen, ook al was het voor eind 1933 voorzien. In het contract op 10 juni 1933 tussen pastoor Houdmont enerzijds, en Jules Anneessens anderzijds afgesloten staat te lezen dat de "orgelmaker" eerst de nodige herstellingen aan mecaniek en pijpwerk zou doen, en ook dat heel het orgel, vooral het pijpwerk, zou gekuist worden. De orgelbouwer beloofde dat het orgel evengoed zou functioneren als een nieuw. Hij gaf zelfs 5 jaar waarborg tegen alle constructiefouten. De kostprijs : 25 000 frank.

In februari 1934 kreeg het orgel zijn bestemming in de rechterzijbeuk van de kerk. Op 20 februari echter, nog vóór de inhuldiging, schreef de pastoor reeds een brief aan Anneessens waarin hij zich over allerhande tekortkomingen beklaagde : enige pijpen spraken niet aan, de tremelo werkte te traag enz. Op 22.2.1934 schreef Anneessens terug met o.a. de volgende bedenking : "Aan het beste orgel kan men altijd iets afkeuren als men wil, een echte kenner weet dit wel : daarbij U weet toch dat het geen nieuw orgel is, en ik mag U verzekeren dat het nu veel beter speelt dan het eens gespeeld heeft in Rousselaere". De orgelbouwer beloofde niettemin aan een en ander te verhelpen, daar waar het mogelijk was. Op 30.4.1934 ontving Jules Anneessens 27 000 frank "voor het leveren en plaatsen van een occasie-orgel voorzien van nieuwen motor", over de inhuldiging, eventueel inspelning van het instrument vonden we geen gegevens.

Hier dan een beschrijving van het instrument :

Dispositie :

Manuaal I C - g''' 56toetsen Hoofdwerk

Bourdon 16
Bourdon 8
Montre 8
Viole de gambe 98
Prestant 4
Doublette 2

Manuaal II C - g''' 56 toetsen Reciet

Bourdon 8
Salicional 8
Voix Céleste 8
Flûte écho 4
Nazard 2 2/3
Trompette 8

Pedaal C - d' 27 toetsen

Sousbasse 16
Basse 8

Koppels die met de voet kunnen aangehaakt worden :
Klavier I aan Pedaal
Klavier II aan Pedaal
Klavier II aan I
Verder is er nog een tremolo en een zweltrede ;

Register- en Klaviertractuur zijn mechanisch.

De oude neo-gotische eikenkast van het orgelmeubel werd tot sacristiemeubel verwerkt. Het orgel staat nu in een stijlloze mahoniehouten orgelkast, "wat beter past bij de stijl van de kerk en de kleur van koor- en muurbekleding". (zie "Geschiedenis van de Sint-Jansparochie te Oostende" 1964-1974 door E. Deschepper en G. Moerman)

Op het orgelmeubel prijken nog twee psalmverzen :

Laudate Pueri Dominum en Laudate Nomen Domini (Ps CXII)

Het orgel is gesigneerd : Jules Anneessens-Tanghe
Leverancier van Zijne Heiligheidden Paus
-Meenen-

Algemeen kunnen we zeggen dat het orgel in slechte staat verkeert ; het orgelmeubel is aangetast door houtworm.

R. HOSTYN

EEN OUDE VRAAG EINDELIJK BEANTWOORD

In "De Plate" van december 1972 werd om meer gegevens gevraagd betreffende 3 grote beelden die rond 1900 de voorgevel van een huis op de hoek van de Torhoutsesteenweg en de Koninginnelaan sierden. Het eerste stelde Karel de Stoute voor, het tweede Jacob Van Artevelde en van het derde wist de vraagsteller niets meer af.

Onlangs nu, keek ik bij de Oostendse kunstschilder Jozef SEYNAEVE een fotoalbum in, en daarin zag ik iets dat me een belletje deed rinkelen : een foto namelijk, waarop we twee beeldhouwers in lange witte voorschoot zien poseren in een atelier. In dat atelier zien we o.m. van die fantastische dolfijnen, die destijds graag in architectuur verwerkt werden, maar ook een groot beeld dat luidens een opschrift op de sokkel niemand minder dan ... "Charles le Téméraire" (Karel de Stoute) voorstelt. Op de sokkel van dat beeld lezen we verder ook nog :

ATELIER DE SCULPTURE

BH. MOUTON

OSTENDE

BH. MOUTON staat voor Balthasar MOUTON, een beeldhouwer die in de Belle-Epoque zijn atelier te Oostende inrichtte, aangetrokken wellicht door de vele opdrachten die de bouwwoede alhier teweegbracht. Over deze beeldhouwer hebben we voorlopig niet meer gegevens. De ene beeldhouwer op de foto is dus Balthasar MOUTON, de andere is diens practicien Emile SEYNAEVE, een verwant van Jozef SEYNAEVE die volgens deze laatste ook beeldhouwerk aan het Hôtel Osborne & de H. Hartkerk had uitgevoerd. Een andere verwant was Henri SEYNAEVE uit Eernegem, die beeldhouwerk zou hebben uitgevoerd in de Dominikanenkerk.